

EDINOST

GLASILO JUGOSLOVANSKE NARODNE STRANKE

Leto I.

V Ljubljani, dne 17. novembra 1934

Stev. 38.

S čistim srcem in vedrim čelom

korakamo k našemu cilju, ki je edini
cilj vse Jugoslavije in vsega njenega
prebivalstva

Doživeli smo v najtežjih razmerah, pod pezo najbridkejših dogodkov, usodne trenutke, ko so se oči vsega sveta obrnile na Jugoslavijo in vse Jugoslovane; nekatere teh oči so gledale toplo, sožalno, druge zopet vprašujoče, tretje pa pričakujoče, grabežljivo...

Dogodki, ki so se razvijali med nami izza usodnih devetoktoberskih marsejskih strelav do danes, so nas znova pokazali vsemu svetu kot kompaktno jugoslovansko državno silo in uedinjeno narodno moč, s katero moramo brezpogojno računati vsak, ki išče pri njej kakršnekoli interese. Prav v teh bridkih časih, ko še vedno neutolajljivo žalujemo za svojim Uediniteljem in ko se naša krvaveča srčna rana še ni prav nič zaprla in zacelila, smo s svojo notranjo močjo in nemajno državotvornostjo dokazali svetu, da so bili zgrešeni vsi temni računi gnusnih teroristov in izdajic ter njihovih pokroviteljev, ki so si bili gotovi notranjega državnega razsula v Jugoslaviji in ki so na ta dogodek že delali najpodlejšje kupčije. Pa so se kruto varali!

Smrt neprežaljenega vladarja Aleksandra I. je prekrizala vse te zločinske račune. Ta največja žrtev največjega Jugoslava je posvetila Jugoslavijo in vse njene poštene prebivalce v novi ljubezni in novem složnem delu za skupen procvit in napredek. Še močnejši in udarnejši smo postali po usodnem devetem oktobru in vsi naši nasprotniki, vidni in prikriti, so se stresli v strahu pred to iskreno, borbena silo Jugoslavije.

To moč in to brezkompromisno državotvornost našega naroda, to vzorno kompaktnost vseh narodnih jugoslovanskih sil, smo mi vedno poudarjali in doživeli smo vidno zgodovinsko potrdilo, da smo bili na edino pravi poti, ko smo v svojem delovanju računali s tem večnim dejstvom, ki ga nikdar ne bo mogoče spremeniti.

Nasprotno pa je treba ob tej priliki pibiti dejstvo, da je pri nas prav tako imenovano »nacionalno« časopisje na skrajno nedostojen način sistematično, v svoje strankarske spekulativne namene klevetalo večino naroda, češ da je protijugoslovanska, naravnost protidržavna. Vedno smo trdili, da to ni res in da je to najpodlejša izmišljotina, ki so se je posluževali nasprotniki iz tabora vladne JRKD oziroma novo imenovane Jugoslovanske nacionalne stranke v politični borbi proti vsem, ki niso hoteli trobiti v njihov rog. Vse te njihove laži, klevete in intrige so bile sedaj razkrinkane do dna. Narod je pokazal svoj pravi obraz in svoje trdno stališče ter dokumentiral pred vsem svetom svoje ju-

goslovanstvo ter državotvornost na tako neizpodbiten način, kakršnen ni bil najmanj zaželjen oziroma pričakovani tako od strani notranjih, kakor zunanjih nasprotnikov.

Prozorne govornice, da se bo po kraljevi smrti v Jugoslaviji vse spremenilo in preobrnilo, so mogli razširjati med ljudstvom le ljudje, ki nimajo čistih namenov. Naglasiti je treba le, da bo ostala nespremenjena osnovna linija politike, kakor jo je začrtal in vodil blagopokojni kralj Aleksander I. Veliki Uedinitelj.

Zavedamo se v svojem javnem udeleževanju, da moramo gledati na vse politično življenje povsem realno in da se državnega jugoslovanskega pravca ne da menjati po volji posameznikov, pa naj bi se pojavljali v kakršnikoli politični kombinaciji. V Jugoslaviji sta danes le dve legalno

priznani politični stranki, ki smeta javno nastopati in delati po vojih potrjenih programih. Narodu pa je dana po vseh obstoječih zakonih in po ustavi prosta volja, kateri teh strank se priključi in s pomočjo katere namerava doseči svoje pravice in zadovoljitev svojih zahtev.

Jugoslovanska narodna stranka se svojega poslanstva, izrečenega s potrditvijo in zaupanjem večine naroda, dobro zaveda in ga bo zato skušala po svojem najboljšem prepričanju, ob sodelovanju vsega naroda in po njegovih premišljenih navodilih tudi izvršiti. Naš prvi državni kongres naj ravno pokaže vsemu svetu našo resnično moč, obenem pa tudi razgali vso nemoč in ničevost zaslonbo vladne Jugoslovanske nacionalne stranke med prebivalstvom Jugoslavije. Naš kongres naj bo viden dokaz, da obstoja milijonsko članstvo Jugoslovanske nacionalne stranke samo na papirju. Na naš kongres so uprte oči vse Jugoslavije in vse tujine; zato strnimo svoje vrste in pohitimo v Beograd, kjer bomo doprinesli s svojo navzočnostjo in svojo stvarno besedo tudi svoj prispevek k čim veličastnejšemu uspehu našega zgodovinskega 25. novembra 1934.

Čitali in slišali smo z nešteti strani, kako se na razne načine skuša zanašati zmeda med vrste naših članov in somišljenikov. V tej kampanji proti naši stranki se nasprotniki poslužujejo vse obsojbe vrednega sredstva s tem, da servirajo ljudstvu neke zakonske predloge, ki da so jih svoječasno sopodpisali tudi nekateri narodni poslanci, ki danes pripadajo naši opozicijski Jugoslovanski narodni stranki. Poudarjamo, da takrat Jugoslovanske narodne stranke sploh še ni bilo in da so te osebe podpisovale karkoli le kot posamezniki.

Vsakomur bodi jasno, da smo danes vsi, od predsednika stranke do zadnjega člana, brezpogojno vezani izključno le na čist program Jugoslovanske narodne stranke, ki v svoji vsebini nima absolutno ničesar, kar se nam skuša podtikati na tako frivolni način. Zato najodločnejše odklanjamo vse poskuse, da se naši Jugoslovanski narodni stranki podtika nekaj, česar ona ni nikdar podvzela in kar je v striktnem nasprotju ravno z njenim, točno določenim programom. Program

naše stranke vendar jasno določa, — o čemur se vsak posameznik lahko sam na lastne oči prepriča — da mora vladati v verskem pogledu popolna svoboda in da je vera v vsakem pogledu nedotakljiva. Vse veroizpovedi v Jugoslaviji so enakopravne in jih nihče ne sme izrabljati v kakršnekoli namene.

Stojimo dosledno na stališču, da se v jugoslovansko politično življenje nikdar več ne smejo povrniti časi pokrajinskih, verskih ali drugih podobnih političnih trenj, temveč mora vse naše življenje in udeleževanje objeti skupna široka državna politika. Na drugi strani pa se mora vsemu narodu dati in z dobrimi zakoni zajamčiti popolna možnost, da vsi državljani povsem svobodno izražajo v tem političnem okviru vse svoje želje, zahteve in potrebe potom onih svojih ljudi, katere si bodo svobodno, po lastni volji in prepričanju izbrali sami na svobodnih volitvah in ki jim resnično zaupajo!

Politična stvar se razvija v našem pričakovanem pravcu in z vedrim čelom gledamo v bližjo politično bodočnost!

Navodila udeležencem kongresa

Prijave delegatov in udeležencev prvega državnega kongresa Jugoslovanske narodne stranke, ki bo v nedeljo 25. novembra t. l. v Beogradu, se bližajo svojemu zaključku. Vsi morebitni zamudni prijavitelji naj pohite in NEMUDOMA oddajo svoje prijave v pisarni Akcijskega odbora Jugoslovanske narodne stranke v Ljubljani, Dalmatinova ulica št. 11, kjer naj obenem tudi TAKOJ polože za vsakega udeleženca po 100 Din za četrtinsko voznino od Zagreba v Beograd in obratno. Do Zagreba in nazaj domov pa je odobrena polovična voznina.

Značke (trobojke z napisom: »Borbaš«) dobe udeleženci kongresa med vožnjo v vlaku.

Pooblastila so že prispela in jih dobe udeleženci v vlaku oziroma po prihodu vlaka v Beograd.

RAVNAJTE SE TOČNO PO SPODNJIH NAVODILIH:

Od domače odhodne postaje do Zagreba kupi vsak udeleženec kongresa pri postajni blagajni RUMENO ŽELEZNIŠKO LEGITIMACIJO (obrazec K-13) in CEL VOZNI LISTEK DO ZAGREBA. S to potrjeno legitimacijo in tem voznim listkom, ki ga pa ne smete nikjer oddati, boste imeli nato brezplačen povratek od Zagreba domov. Od doma do Zagreba in nazaj domov je torej odobrena polovična voznina, od Zagreba do Beograda in nazaj do Zagreba pa četrtinska.

UDELEŽENCI S KRANJSKEGA

se bomo odpeljali iz Ljubljane

V SOBOTO 24. NOVEMBRA

s potniškim vlakom, ki odhaja z ljubljanskega glavnega kolodvora ob 18.25 uri zvečer.

Vsi udeleženci kongresa Z GORENJSKEGA morajo biti v Ljubljani najpozneje z vlakom, ki pride v Ljubljano ob 16.05 uri popoldne.

Udeleženci iz KAMNIKA morajo biti v Ljubljani najpozneje z vlakom, ki pride v Ljubljano ob 18.10 uri zvečer, še boljše pa že s popoldanskim vlakom ob 15.35 uri.

Udeleženci iz DOLENJSKE morajo biti v Ljubljani najpozneje s potniškim vlakom, ki pride v Ljubljano ob 15.20 uri popoldne.

Udeleženci z VRHNIKE pridejo v Ljubljano z osebnim vlakom ob 18. uri zvečer.

Udeleženci s PROGE RAKEK — LJUBLJANA morajo priti v Ljubljano najpozneje s potniškim vlakom ob 13.39 uri popoldne.

Vsi se nato zberemo na kolodvoru, kjer bomo zasedli posebne, nalašč za kongres označene vagonne pri rednem večernem zagrebškem potniškem vlaku in se odpeljemo skupaj iz Ljubljane

OB 18.25 URI ZVEČER.

Udeleženci ob progi LJUBLJANA — ZIDANI MOST vstopajo na ta vlak na svojih postajah, kjer so si že nabavili pravo-

časno vozne karte obenem z rumenimi legitimacijami, kakor je navedeno zgoraj. Vsak udeleženec se opozarja, da pride k blagajni DOVOLJ ZGODAJ, da mu železniški uradnik lahko pravočasno napiše in izstavi legitimacijo ter vozni listek. Udeleženci s proge Ljubljana—Zidani most naj se ravnajo po naslednjem voznem redu: Ljubljana odhod ob 18.25, Dev. Marija v Polju ob 18.33, Zalog ob 18.38, Laze ob 18.47, Jevnica ob 18.52, Kresnice ob 18.59, Litija ob 19.10, Sava ob 19.18, Zagorje ob 19.29, Trbovlje ob 19.37, Hrastnik ob 19.44 in prihod na Zidani most ob 19.54 uri.

Tukaj se nam pridružijo

UDELEŽENCI S ŠTAJERSKEGA,

ki se odpeljejo iz Maribora ob 18.05 uri, iz Ptuja ob 17.08, s Pragerskega ob 18.36, iz Rogaške Slatine ob 18.23, z Grobelna ob 19.22, iz Velenja ob 18.12 in iz Celja ob 19.48. Vsi ti udeleženci prispejo na Zidani most s skupnim vlakom ob 20.20 uri ter se priključijo našemu vlaku v direktnih vagonih, nakar se vsi odpeljemo z zagrebškim vlakom

Z ZIDANEGA MOSTU OB 20.31 URI.

Sedaj se nam priključijo na svojih postajah še udeleženci s proge Zidani most—Zagreb po naslednjem voznem redu odhoda vlakov: Z Zidanega mostu odhod ob 20.31, iz Radeč ob 20.35, iz Loke ob 20.40, z Brega ob 20.45, iz Sevnice ob 20.56, iz Blance ob 21.06, iz Rajhenburga ob 21.15, iz Vidma-Krškega ob 21.22, iz Brežic ob 21.35 in iz Dobove ob 21.43 uri, tako pridemo vsi udeleženci iz Slovenije na zagrebški glavni kolodvor ob 22.25 uri zvečer.

Tukaj nas bo že čakal POSEBNI vlak za odhod v Beograd, ki bo odpeljal ob 23.30 uri.

Udeleženci iz vzhodnih krajev Štajerske, ki bodo potovali po svojih progah v Zagreb, se snidejo z nami na zagrebškem kolodvoru.

Za vse informacije in navodila se obračajte na pisarno AKCIJSKEGA ODBORA JUGOSLOVANSKE NARODNE STRANKE V LJUBLJANI, DALMATINOVA ULICA ŠT. 11, POŠTNI PREDAL ŠT. 115.

Za BREZPLAČNA PRENOČIŠČA za revne člane je v Beogradu poskrbljeno, enako tudi za CENENO PREHRANO po 9 do 10 Din za kosilo in večerjo.

Iz Beograda se bo vračal posebni vlak V PONEDELJEK 26. NOVEMBRA zvečer ob 21.45 uri in bo prispel v Zagreb v torek zjutraj ob 4.55 uri, tako da bodo imeli vsi udeleženci iz Slovenije takojšnjo zvezo na potniški prvi jutranji vlak proti Zidanemu mostu, Ljubljani in Mariboru.

UDELEŽBA NA KONGRESU JE VELEVAŽNA ZA VSAKOGAR!

ODLOČAJTE SAMI O SVOJI USODI!

Le dobri z dobrimi, pošteni s poštenimi ...

Dosedanje delo naše Narodne stranke med najširšimi sloji je pokazalo uspehe, kakršnih niso pričakovali največji optimisti

Program in ideje opozicijske Jugoslovanske narodne stranke, njena brezkompromisna borba za svobodo, pravico in enakost vseh nas, to pa načelu **narodne solidarnosti**, vse te naše tvorne sile zbirajo v čvrste organizacije vso našo ljudsko moč v vseh krajih naše domovine Jugoslavije. Ravnamo se po starem narodnem pregovoru: »Brat je mio, ma koje vjere bio!«, da je le pošten in pravičen, da se le nesebično in brez ozira na levo ali desno bori z nami ramo ob ramo za pravico in enakopravnost. Vsak dober človek tudi išče družbo dobrega človeka. Zato tudi naša Narodna stranka organizira v svojih vrstah **samo dobre in poštene sodelavce**.

Jugoslovanska narodna stranka je naglo pognala zdrave, globoke korenine prav v vseh krajih naše države, to pa zato, ker se z vso odločnostjo bori za politične svoboščine naroda, zlasti za svobodo zborovanja, dogovorov in združevanja, kakor tudi za svobodo tiska. Narodna stranka brezpogojno zahteva, da se vse volitve vrše s tajnim glasovanjem. Jugoslovanska narodna stranka je danes **edina opozicijska stranka** proti vladni JR KD oziroma novo krščeni Jugoslovanski nacionalni stranki.

Ponovno smo že naštevati v našem glasilu vse stotere in stotere, neutajljive in naravnost kričeče narodne želje, prošnje, potrebe in zahteve. Zavedamo se, da bomo te svoje klice morali ponavljati še neštetokrat, preden bo narodu in njegovim zahtevam ali željam ugodeno. Vse potrebne poštene in pravične zakone ter naredbe, ki jih vladna Jugoslovanska nacionalna stranka v vseh treh letih svojega absolutnega vladanja i v vodstvu države i v narodnem predstavništvu ni hotela sprejeti in izdati, čeprav bi to mogla storiti igraje, brez truda in težav, **bo dosegla**

naša opozicijska Jugoslovanska narodna stranka, ki se jasno zaveda, da brez borbe in brez dobre organizacije, s prekrizanimi rokami, ne sme pričakovati ničesar dobrega ali koristnega za narod in državo.

Da imamo pravi smisel za borbo in za dobro organizacijo, dokazujejo tisočere krajevne organizacije naše Narodne stranke križem Jugoslavije, to so dokazali vsi nešteti javni shodi in sestanki s svojim vsestransko sijajnim uspehom. Vse te svetle slike našega idealnega dela in stremjenja se bodo ponavljale zopet dan za dnem, nedeljo za nedeljo takoj, ko bo zopet dovoljeno javno politično udeleževanje med narodom. Te slike našega ponosa, borbenosti in delavnosti se bodo ponavljale med narodom vse dolejš, — česar pa ne bo treba predolgo čakati — dokler ne bo dosežen naš cilj. **In dosežen bo povsem zanesljivo, dosežen bo tak, kakršen je bil postavljen v samem početku naše borbe, našega dela in žrtvovanja.**

Vsi sloji našega malega človeka, zlasti pa kmetje, so videli, da nam nihče ni prišel izorati in obdelati naših njiv namesto nas, temveč smo to morali vedno storiti sami. Prav tako nam nihče ne bo uredil naših razmer brez našega intenzivnega sodelovanja. **Zato vstopamo iz lastnega prepričanja in iz lastne trdne volje v borbeno opozicijsko Narodno stranko, ker le ona vodi borbo za narodne kmečke pravice na temelju pozitivnih zakonov.** Najtežji udarci so padali po nas s strani naših nasprotnikov iz tabora Nacionalne stranke, toda **mi smo vzdržali vse in naše vrste so sedaj še mnogostevilnejše in močnejše.** Tako bo tudi naprej!

S to vero v zmago pravice in našega dela odhajamo na naš prvi kongres. **Naprej, borbaši!**

Obrtniki, v slogi je moč!

Organizirajte svojo proizvodnjo na združni podlagi

Izredno težki časi, ki jih preživlja sedaj tudi naš marljivi obrtnik zaradi brezsrčne in brezobzirne tovarniške konkurence, se zde vsem prizadetim, kakor poslednji opomin, da **morajo tudi oni kreniti v borbi za svoj nadaljnji življenjski obstoj po popolnoma novi poti.** Po vzgledu svojih mednarodno karteliranih tlačiteljev se mora tudi naša narodno zavedno obrtništvu organizirati v skupni fronti — v **zadrugištvu.** Zakaj dolgovozni, limonadni protesti in vse ostale pisane tirade pomagajo le vsem škodljivim tujim tovarnam do bučne reklame, dočim ostaja od tega domačim obrtnikom le nepotrebna jeza in zopet manjši dohodki. Vsako zlo pa je treba zatreti v kati, če sploh računamo na uspeh. Napadenec mora preiti v samoobrambo in če je preslaboten, mora pritegniti še druge, ako sploh računa z eksistenco in ohranitvijo. To velja tudi za naše obrtnike.

Mislím, da ne pretiravam, če trdim, da je pri nas mnogo krajev, kjer životari po več obrtnikov iste stroke ob skrajno pičlem

zaslužku. Predraga stanarina, neznosni davki in preostra tovarniška konkurenca jih vodi dan za dnem bližje k robu popolne gospodarske propasti. Marsikaj pa bi bilo drugače, če bi se ti vsestransko ogrožani in izkoriščani obrtniki **tesno združili v skupni zadrugi, kjer bi v skupni borbi lažje kljubovali zli usodi.** Namesto desetih nehygieničnih delavnic bi lahko imeli eno samo, ki bi bila dovolj prostorna, svetla, dobro kurjena itd. Pa ne le to! Tudi stanarina, kurjava, razsvetljava, čiščenje in še marsikaj drugega bi postalo cenejše za slehernega zadrugnika. Ker bi bil davek skupen, bi bil zato znatno nižji, kakor pa je danes sorazmerno pri posameznikih. S tem bi se pa odpravila tudi škodljiva nelojalna konkurenca, dočim bi bili dobavni in režijski stroški tudi nižji. Upoštevati je še treba medsebojno pomoč s strokovnimi naveti, saj več glav vendar več ve.

Na ta način bi pa tudi prišli do pravične razdelitve kruha in dela. Večkrat so razpisane razne zasebne, samoupravne ali držav-

ne dobave, ki bi jih mogle namesto velekapitalističnih tujih industrijskih podjetij prevzemati raje te domače obrtniške zadruge. Z zaposlitvijo brezposelnih pomočnikov bi se vsaj kolikor toliko pobijalo in onemogočalo takoimenovano »prisilno šušmarstvo«. Z zmanjšanimi režijskimi in produkcijskimi stroški bi se dale izdelkom določiti take cene, ki bi mogle uspešno tekmovali s tovarniškimi in si pridobivati tržišča prav s svojo odlično kakovostjo.

Vse medsebojne sorodne in odvisne stroke bi se **morale strniti** v borbi proti tujemu kapitalu in tujim tvrdkam v **nerazrušno celoto!** Nekateri čevljarji so se na pr. v južnih krajih naše države že pred časom organizirali na združni podlagi in so njihovi dosedanja uspehi naravnost **presenetljivi.** Bata jim zares prav v ničemur ne more škodovati.

Vprašujem se, ali ne bi bila tudi pri nas ta koristna stvar izvedljiva in bi imeli od nje vsi domačini kot narodna in gospodarska celota resnično dobrobit? Bodisi dobavitelji, bodisi producenti, bodisi konzumenti! Vem, da je skušal že marsikak naš obrtnik v praksi reševati to kočljivo vprašanje, pa je žal povsod naletel na odpor. To pa nermorda pri tujih podjetjih, temveč med lastnimi ljudmi, ki sta jim zavist in nevoščljivost še danes več, kakor pa skupen hleb

belega kruha. Morda se jim bo potrební socialni in združniški čut še nekoč razvil: dal Bog, da se to ne bi zgodilo prepozno. Menim, da bi morali vsaj mladi in napredni obrtniki delovati neumorno v svojih strokovnih organizacijah z **edinim glavnim ciljem, da se čimprej povoljno reši važno obrtniško združniško vprašanje.**

Prepričani naj bodo, da jim bo tudi naša Jugoslovanska narodna stranka nudila pri tem trdem delu, **vselej in povsod, vso svojo pomoč in podporo,** ker jo pač vodijo v delo in borbo za rešitev naših obubožanih ter tako neusmiljeno teptanih obrtnikov isti vzvišeni in plemeniti cilji.

Borbaši — obrtniki! Predvsem vi ste poklicani, da zastavite, kot v borbi preizkušeni borci, vse svoje mlade in borbene sile pri gradnji svoje lastne lepše bodočnosti. Iz vas naj tudi zari moč sloge, edinosti in medsebojne ljubezni, ki naj služi tej bodoči mogočni stavbi za temelj. Vi sami ste delavci, zidarji, polirji in inženjerji na tej skupni stavbi.

Zato pa, dragi borbaši-obrtniki, **organizirajte svojo proizvodnjo na združni podlagi,** da tako skupaj napoveste in složno započnete neizprosni boj proti tujemu, izkoriščevalskemu kapitalu! **Bratje, trpiní, le v slogi je moč! Mi smo v tej borbi z vami! Naprej na delo, naprej, v borbo!**

L. S. B.

Italija in Društvo narodov

V kratkem bo poteklo leto dni, odkar je generalni tajnik Društva narodov Avenol odpotoval v London z nalogo, da priredi tamkaj nekaj predavanj o Društvu narodov, namenjenih vsemu svetu. Ta predavanja naj bi pokazala ženevsko institucijo v pravi luči. Avenolovo potovanje v London je bilo neposreden odgovor Benitu Mussoliniju, ki je pred letom dni oficijelno proglasil Društvo narodov za povsem propadlo stvar. Takrat se je Društvo narodov zares nahajalo na kulminacijski točki splošne politične krize in mnogi pesimisti so trdili, da te krize ne bo vzdržalo. Dejansko pa je bilo to le navidezno, ker ni mogel niti udarec, zadan iz Rima, razbiti ženevske institucije, niti ni mogla grožnja najvišjega fašističnega sveta, češ da bo Italija izstopila iz Društva narodov, zloiniti ženevske politike, ki stoji na čvrstih moralnih in političnih temeljih. Pred letom dni je torej Mussolini iz tega ali onega vzroka smatral za potrebno, da podpira uradno stališče berlinske vlade, češ da Društvo narodov ni zmožno zadostiti svoji nalogi. Toda ob koncu letošnjega leta pa se je situacija popolnoma spremenila. Mussolini ne govori več, da bo Italija zapustila Ženevo in več ne podpira berlinske teze o evropski politiki.

Pred dnevi je generalni tajnik Društva narodov Avenol zopet odpotoval v London na ponovno predavanje o ženevski instituciji. Sedaj pa gre za pravo nadaljnega razvoja ženevske politike in ni več treba

Društva narodov braniti pred Rimom. Kaj se je vendar zgodilo, da se italijanska vlada strinja z ženevsko politiko miru?!

Od Hitlerjevega prevzema oblasti v Berlinu v svoje roke iščeta Italija in Nemčija zblizanje dveh fašističnih diktatur. Kakor v Berlinu, tako so tudi v Rimu vzniknile imperialistične težnje, da se vpliv fašizma razširi na vso Evropo. Zlasti je mislil Hitler, da bo mogel s presaditvijo narodno-socialističnih stremljenj in naporov iz Nemčije v dežele z nemško govorečim prebivalstvom naglo zavladati v evropski politiki. Mussolini, ki je bil takrat nekako zavržen s strani francoskih državnikov, je našel v Hitlerju trenutnega zaveznika. Odnosaje Nemčije, ki je dotlej izstopila iz Društva narodov, napram Ženevi je italijanska vlada odobrvala in jih je v znatni meri tudi posnemala. Ženeva si je tako pridobila dva močna sovražnika, s katerima je morala resno računati. Toda takrat je nastopil v vsej Evropi preobrat. Nemci so ogrozili samostojnost Avstrije. Mussolini se je spoprijel s Hitlerjem na istem »možnem teritoriju političnega vpliva« in prišlo je do prepira na razdelitvi raznih »con« v srednji in vzhodni Evropi. Razen tega je francoski zunanji minister Barthou pričel izvajati aktivno in konstruktivno evropsko politiko Francije; balkanske države in države Male antante so energično odklonile vsiljujoči se vpliv nekaterih velesil in so se soglasno oprijele tesnega sodelovanja.

Vse to je naenkrat spremenilo stališče italijanske vlade glede Društva narodov in fašistični svet ni več našel priložnosti, da spregovori ponovno o možnosti izstopa Italije iz Društva narodov.

Moramo pa seveda priznati tudi to, da so se v Ženevi zgodile temeljne spremembe, ki so napravile na italijansko vlado globok vtis. Namesto dolgih in neaktivnih manifestacij je Društvo narodov otvorilo novo etapo svojega političnega dela s povratkom k realnosti. Prenehalo je prirejati velike konference in rešilo je zelo naglo ter realno nekaj važnih vprašanj, predvsem pripravo plebiscita v Posaarju. Razen tega se je pojavila nova članica Društva narodov, sovjetska Rusija, ki je prav tako dosti pripomogla k spremembi stališča Rima napram Ženevi. Italijanska vlada se je pričela upravičeno bati, da bo Ženeva vse, kar bo ukrepala brez Italije, reševala skupno z Rusijo.

Danes spada torej Italija zopet nekako med »stebre« ženevske palače miru. Mussolini je razumel, da se da marsikaj storiti v korist Italije, toda le s sodelovanjem Društva narodov; zelo mnogo pa se da storiti tudi brez Italije, zlasti če bi Italija hotela slediti vzgledu Nemčije. Konflikt s Hitlerjem v Avstriji je prepričal Mussolinija, da je prijateljstvo s Francijo in eventualno tudi zblizanje z Malo antanto, ki koncem koncev od Italije ničesar ne terja in zahteva, za Italijo mnogo ugodnejše in dobičkanosnejše, zlasti z ozirom na vedno večjo nevarnost s strani naraščajoče nove germanske ekspanzije. Zblizanje s Francijo bi moglo olajšati reševanje nekaterih afriških vprašanj, ki so za Italijo življenjskega pomena. Zblizanje z Malo antanto pa bi utegnilo otvoriti dobo novega pomirjenja srednje in vzhodne Evrope. Splošno znano pa je, da se je Mussolini že od nekaj rad postavljaj v vlogo evropskega pomirjevalca...

Z ozirom na to ženevski krogi s posebnim zadovoljstvom ugotavljajo, da je sprememba italijanske politike, kolikor se tiče Društva narodov in njegovih metod, zelo velikega pomena za nadaljnji razvoj celotne evropske politike. Treba bi le bilo, da bi se čimprej odstranile zadnje težke ovire, ki so se postavile na pot nove politike mednarodnega zblizevanja. Italija nosi obenem z nekaterimi svojimi zavezniki državamí polno odgovornost za nekateri dogodke svetovnega pomena. To je najboljektivnejša mednarodna javnost jasno ugotovila in tega dejstva ne bo mogoče spraviti s sveta drugače, kakor zahtevajo tozadevni občí predpisi, določila in običaji. Predvsem je treba odstraniti stvarne vzroke nezaupanja med Italijo in nekaterimi srednjeevropskimi državami; likvidirati in za vedno iztrebiti se morajo gnezda teroristov v raznih krajih Evrope in izgladiti je treba vsa trenja, med njimi tudi gospodarska. K dosegu tega hoče prispevati svoj izdaten obol tudi Ženeva s svojo novo in prerajeno močjo.

100 Din za voznino

na kongres nakažite nemudoma na naš čekovni račun: „Edinost“, glasilo Jugoslovanske narodne stranke v Ljubljani, štev. računa 12.042

Ne odlašajte! Čas hiti!

Naš kongres bo dne 25. novembra 1934.

Udeležite se ga vsi!

Sošolec o Nj. Vel. kralju Aleksandru

Nekaj iskrenih pogledov v mladost in razvoj neprežaljenega kralja Aleksandra I. Velikega Uedinitelja

Med brezštevilnimi spomini na blagopokojnega kralja Aleksandra I. se zaradi svoje zanimivosti posebno odlikujejo spomini šolskega tovariša nepozabnega pokojnika v paževiskem korpusu v Petrogradu g. A. Mollera, ki živi sedaj v Baranowiczih na Poljskem.

G. A. Moller pripoveduje o tem, kako je naš veliki vladar preživljal svoja otroška leta, med drugim naslednje:

»Prvi spomini na pokojnega kralja... Peti razred paževiskega korpusa v Petrogradu. Med predavanjem nam je nekega dne napravil obisk upravnik korpusa in nam rekel: »V vaš razred bo vstopil srbski kraljevič Aleksander!« Kmalu nato se je v našem razredu zares pojavil nov učenec — petnajstletni deček ožganih lic, s krasnimi globokimi očmi. Aleksander je sedel poleg mene. Vsi učenci petega razreda so se naglo sprijateljili z novim tovarišem, s katerim smo se pričeli takoj po tradicijah, ki vladajo v korpusu tikati. V novem učencu je našel naš razred dobrega, milega tovariša, ki smo ga vsi ljubili.

Kraljevič je bil navdušen prijatelj jahanja in gimnastike, ljubil je lov in predavanja vojaških predmetov. Spominjam se, kako nam je pogosto pripovedoval o svoji ljubljeni hriboviti Srbiji, o srbski vojski in nekajkrat mi je rekel: »Veš, če bi bil jaz kralj (takrat še ni bil niti prestolonaslednik) — in če bi izbruhnila vojna, bi hotel poveljevati armadi!« Ta želja se mu je izpolnila, poveljeval je v nešteti bitkah in dolgoletnih vojnah slavni srbski armadi.

Kraljevič Aleksander je bil z nami skupaj v petem, šestem in sedmem razredu; ko je prestopil nato v specialni razred, je bil klican v Srbijo že kot prestolonaslednik.

Bodoči kralj Jugoslavije je stanoval zelo skromno pri učiteljih korpusa, najprej pri podpolkovniku Ričkovem, pozneje pa pri podpolkovniku Černojarovem. Blagopokojni kralj Peter je pošiljal svojemu sinu za drobne izdatke samo po 25 rubljev na mesec, da se je tako kraljevič Aleksander že v zgodnji mladosti naučil skromnosti in varčevanja. Šele v sedmem razredu je pričel kraljevič prebivati v carski Zimski palači.

S svojimi šolskimi tovariši je živel kraljevič zelo prijateljsko in se je udeleževal vseh njihovih porednosti in navihanosti. Spominjam se, kako smo nekoč v našem razredu sklenili, da pri zgodovinski učni uri ne bomo v znak protesta proti nečemu odgovarjali na učiteljeva vprašanja. Učitelj zgodovine Rudolf Ignjatovič Menžinski (oče poznejšega predsednika GPU) je kot prvega poklical kraljeviča Aleksandra.

»Zakaj ne odgovarjate, Vaše Visočanstvo?« je vprašal učitelj. »Ničesar ne znam!« je odgovoril kraljevič.

Za ta svoj odgovor je dobil bodoči kralj Jugoslavije enojko — (enojka je bil v Rusiji

najslabši red) — morda prvo in zadnjo v svojem življenju. Tudi vsi ostali učenci niso hoteli odgovarjati. Vsi so bili kaznovani, med njimi tudi kraljevič Aleksander.

S kraljevičem sem se ponovno srečal dne 9. marca leta 1910., ko sem opravljal službo komornega paža pri carskem kosilu, ki sta se ga udeležila tudi srbski kralj Peter I. in njegov sin Aleksander, takrat že prestolonaslednik. Kraljevič je prišel po končanem kosilu k nam, svojim šolskim tovarišem iz korpusa, se z nami pristrčno pozdravil in nam rekel, da se pogosto spominja sole in svojih šolskih tovarišev.

Po tem dogodku se g. A. Moller dolgo časa ni srečal s kraljevičem Aleksandrom. Videla sta se zopet šele v času, ko je bil Aleksander že regent. Bilo je to po ruski revoluciji, ko se je znašel g. A. Moller kot begunec v Jugoslaviji.

G. A. Moller pripoveduje dalje:

Kako dolgo še?

Zima je pred durmi in z njo hodita pomanjkanje in glad. Nepregledne množice očetov in mater s svojimi neboljjenimi otroki trkajo zaman na vrata vseh onih, ki se rede v brezdelju in zadovoljstvu na račun žuljev trpinov. Dan za dnem se vrste procesije brezposelnih, ki se ponujajo v delo za vsako plačilo, da si le nekako ohranijo golo življenje in da preskrbe svojim otrokom vsaj majhen košček trdega kruha.

Toda dela in tudi pomoči ni od nikoder. Tovariši mojstri mi pripovedujejo, kako s težkim srcem vsak dan poslušajo iste prošnje sestranih obupancev: »Dajte nam dela, dajte nam kruha!«

Nedavno se je vrnilo iz tujine večje število naših delavcev, ki jih je tujina neusmiljeno izgubila, ker jih ni več potrebovala. Prišli so v domovino z zadnjim upanjem, da jih bomo doma vsaj za silo preživeli. In sedaj tavajo zaman od podjetja do podjetja, od hiše do hiše, od urada do urada, proseči dela in podpore.

Res je, da imamo pri nas mnogo brezposelnih. Imamo pa tudi še vedno mnogo ljudi, ki delajo in vsi ti morajo plačevati prispevke za brezposelne podpore in za bednostni sklad. Kam pa gre denar iz bednostnega sklada? Mar ni ta sklad osnova na čisti socialni podlagi, zamišljeni le za pomoč vsem potrebnim? Mar je res, da smejo s tem denarjem razpolagati predvsem ljudje neke posebne skupine, ki sami pravzaprav ničesar ne prispevajo?

Splošno znano je, da se podeljujejo podpore iz bednostnega sklada pri podrobnem razdeljevanju predvsem onim prosilcem, ki se izkažejo z legitimacijo vladne Jugoslovanske nacionalne stranke, dočim se ostali pomoči potrebni državljani odklanjajo. Zato upravičeno zahtevamo, da se naš trdo prislužen denar, namenjen odpravi splošne bede in pomanjkanja, razdeljuje absolutno nepristransko in da dobivajo

»Ko sem prispel v glavno mesto Jugoslavije, sem odšel v kraljevski dvor in se vpisal v knjigo obiskov. Naslednjega dne sem prejel od maršalata dvora pismo, v katerem mi je maršal dvora sporočil, da me vabi regent v avdijenco ob 6. uri popoldne. Ob določenem času sem se pojavil v dvoru. Službujoči pobočnik me je spremil v avdijenco dvorano. Hip nato je vstopil kraljevič-regent, ki se je le malo spremenil in ki je ostal vedno isti dobri Aleksander.

Kraljevič me je sprejel zelo pristrčno in me povabil na kosilo. Ko sem ga nagovoril z »Vaše Kraljevsko Visočanstvo«, je vzkliknil: »Moller, mar se ne sramuješ, da tako ogovarjaš svojega starega šolskega tovariša? Zate sem bil in bom vedno ostal samo Aleksander!«

V Jugoslaviji sem živel dobro, vendar sem neprestano hrepenel po Poljski, svoji rodni grudi. Na zadnji avdijenci mi je kraljevič rekel:

»Za mene boš kakor na dopustu. Kadar boš hotel, pa se vrni.«

Leta 1923, se mi je rodil sin. Po kraljevi želji sem mu to sporočil in takoj je prispel odgovor: »Prosim, da se mu da ime Aleksander. Boter bom jaz!«

podpore brez razlike vsi, ki so pomoči potrebni, ne oziraje se na njihovo politično pripadnost. Legitimacija o članstvu v vladni Jugoslovanski nacionalni stranki pri razdeljevanju podpor ne sme imeti nobenega vpliva. Jugoslovanska nacionalna stranka naj rešuje svojo tonečo politično baroko z lastnimi sredstvi, ne pa z denarjem vse javnosti, namenjenim vsem trpečim bratom in sestram brez razlike njihovega prepričanja.

»Kako dolgo še« — se vprašuje naš mali človek, — »bo nad nami še valpetovala majhna skupina ljudi, ki nima med narodom že davno nobene zaslombe in zupanja več?«

Ne več dolgo! Zakaj enako naglo, kakor pojema njihova moč, enako naglo raste in se širi ideja Jugoslovanske narodne stranke, h kateri pristopajo trumoma ravno mali, doslej povsod in vedno le teptani ter zapostavljeni naši ljudje.

Zato pa vsi v boj za zmago pravice, svobode in enakopravnosti, ki jih ima zapisane na svojem praporu in v svojem programu edina resnično ljudska Jugoslovanska narodna stranka! — K.n.

Domisleki . . .

Denar je vselej zgovoren in le malokdo se ga naveliča poslušati.

Nekaj, česar še ni doživel svet: Ločitev zakona zaradi molččnosti žene.

Tujskoprometni izgledi za prihodnjo sezono: Ljudje nimajo niti toliko denarja, da bi mogli ostati — doma.

Pravijo, da konzum alkohola nazaduje. Ali ga ne bi mogla morda dvigniti — alkoholna prepoved?!

Zdravniki pravijo, da želodčne bolezni zopet naraščajo. Najbrže zato, ker mora dandanes itak skoraj vsak vse »požreti«.

Gospodarstvo

Gospodarska samopomoč

Kako izboljšamo svoje gospodarstvo in zvišamo dohodke brez ali le z malimi denarnimi izdatki? Na to vprašanje odgovarjajo strokovnjaki kmetijskega gospodarstva sledeče:

Žitni pridelek se izdatno zviša s pravilnim kolobarjenjem ali z drugimi besedami: z dobro menjavo sadežev na njivah. S tem dobimo več gnoja in se lahko tudi boljše krmi. Pravilno kolobarjenje zviša dohodek hleva in polja. Izplača se nadalje še danes boljše seme in boljša menjava sadežev.

Pri pridelovanju krme si lahko pomagajo v nepresuših krajih s tem, da navadna deteljišča spremenijo v travna deteljišča. Dobro je nadalje, če se v te svrhe obnove stari, že izčrpani travniki, seje kuruza za krmo i. dr. Boljša krma da boljši gnoj, boljši gnoj obavlja zemljo in obnovljena zemlja da višji pridelek. Načelo sodobnega gospodarstva bodi, da se krma dokupuje le v nujnih slučajih.

Samopomoč v hlevu je možna tako, da se v krajih, kjer zastaja prodaja mleka, pomaga s pitanjem potom lastne pridelane krme. Pitanje se pri današnjih cenah izplača le s pomočjo sicer brezvredne krme, tako zadnjega žita i. dr. Pri mlečnem gospodarstvu je toplo priporočati pašo, ker je mleko iz hleva mnogo dražje od mleka s paše. Krava iz

hleva ima povprečno le tri do štiri teleta, krava s paše pa šest do sedem. Tolika je korist paše! Tudi za krmljenje svinj pride najprej v poštev lastna krma ali piča. V času slabe prodaje mleka se krmi tudi s posnetim mlekom. Povečanje pridelovanja okopavin pomnoži svinjsko krmo in zahteva le več dela in truda. Lahko si zapomnimo, da so danes dobro obdelane kmetije na neprimerno trdnější podlagi kot one, na katerih se samo povprečno gospodari in šteti z delom in trudom. Intenzivno gospodarjenje, to je gospodarjenje s pomočjo vseh razpoložljivih, ceneh gospodarskih sredstev, je tudi danes povsem na mestu. Na noben način pa naj se ne šteti z delom!

Kako se na kmetiji prištedi večje denarne vsote? Po knjigah in knjigovodstvu je kmetija danes nerentabilna. Vendar je lahko nekaj denarja pri vsaki hiši, če se polaga važnost tudi na stranske gospodarske panoge, tako na sadjarstvo, kokošjerejo, čebelarstvo, vrtnarstvo itd. Do bička sicer tod navadno ni, a denar je! Za stroje ali poslopja naj se danes nikar ne investira denarja. Tudi izdatki za življenje se končno dajo skrečiti, to pa itak ve vsak gospodar sam najbolje.

S povečanjem pridelka v hlevu in na polju se da torej prištediti nekaj na izdatkih za živež, krmo, živino, mast.

Pravilo sadjarjem. Le premalo še vemo, kake pogoje stavijo razne sadne vrste na naravno lego. Za to veljaj sledeče glavno pravilo: Kjer dobro obrodijo pšenica, je zemlja navadno primerna za vsako sadje. Kjer uspevata dobro rž in krompir, je ugodna zemlja za jabolane in če je dovolj v zavetju in toploti, tudi za breskve in marelice. Jelše in vrbe nakazujejo mokrotno zemljo in tam uspeva kvečjemu še oreh, če se ga zamore saditi na zadosti vzvišen prostor. Bor in breza sta znak peščenine, ki je dobra za višnje in le deloma za jabolane. Pred sajenjem drevesc je treba nekakega načrta, ki mora biti veljaven za večje število let. Črešnje, slive in češplje, torej vse prigodno in takoj užiten sadje, sadimo blizu hiše, trpežne zimske in moštne vrste nekoliko bolj oddaljene od doma. Okoli hiše je zemlja navadno primerna za češplje ali slive, ob hiši je zemlja bolj suha in ilovnata ter primerna za češnje, v zavetnih legah, koder ni prehudega vetra, je prostor za namizne hruške in jabolka, pašniki in obcestje pa je primerno za moštne in namizne vrste. Končno bi še omenili obronke njiv, katerih lahka rodovitna zemlja je primerna za jabolka, višnje i. dr. Na manj rodovitnih strmih krajih s suho ilovico je lega za žlahtne lečnike, katere pri nas le še premalo poznamo.

Orehi. Okrog kmečkih domov je že redko najti orehova drevesa. Visoka cena za orehov les je bila povod trebljenju tega prekoristnega drevesa. Povečano povpraševanje po orehovem lesu je zvišalo tudi zanimanje za tovrstne nasade, kako naj poceni sadimo orehe: jeseni se poseka grmovje in robidovje ob gozdovih, ki ne služijo ne za steljo

in ne za pašo. Posekano pustimo ležati na mestu do prvih toplih pomladnih dni. Zgodaj pomladi, ko sta solnce in veter že osušila mokroto, požgemo posekano dračje na isti način, kakor delajo to hribovci. To pa zato, da zadržimo rast nepotrebnih rastlin. Semena si preskrbimo jeseni ali pa si naročimo orehove sadike. Orehi se sade v aprilu, najmanj 6, a največ 7 cm narazen. Na gosto sajeni rastejo visoko in imamo prva leta več pridelka. Najkasneje po desetih letih oreh zori in nosi desetletja svoj razmeroma dragi sad. Naši kraji so za oreh ugodni in je samo želeto, da bi naši gospodarji imeli zanj dovolj zanimanja.

Kako prezimuje zelenjava? Le preveč smo vajeni, da jeseni našo repo, peso, redkev, zelje i. dr. čimprej pospravimo ali razrežemo. Premalo je med nami še znano vzimljenje zelenjave. Najprimernejši prostor za vzimljenje zelenjave je snažna, pobeljena klet. Vzimuje se ne pre zgodaj in tudi ne prepozno. Najprimernejši čas za to je tedaj, ko se rast v naravi ustavi. Paziti moramo, da ne spravljamo mokrih rastlin, ne smemo jih vlagati pretesno in do njih ne sme nikaka mokrota. Najugodnejša toplota je do 5 stopinj Celzija. Okna naj so zaradi svežega zraka vedno odprta. Vzimuje se tudi z zakopavanjem. Blizu hiše se izkoplje jama, v katero položimo korenje, ter ga pokrijemo z 10 cm debelo plastjo slame in 15 cm debelo plastjo zemlje. Enakomerna toplota je neobhodno potrebna in jo ohranimo s tem, da korenje primerno odenemo in zaigramo vanj dotok vode. Ko nastopi toplejše vreme, zalogo prezračimo. V ostrih zimah mora biti odeja dvakratna iz zemlje in slame.

Dnevni red

prvega državnega kongresa Jugoslovanske narodne stranke, ki bo v Beogradu v nedeljo, dne 25. novembra 1934., je naslednji:

1. Otvoritev kongresa.
2. Volitev verifikacijskega odbora.
3. Volitev odbora za proučevanje strankinega programa.
4. Volitev odbora za proučevanje strankinih statotov.
5. Poročilo Glavnega odbora.
6. Poročilo Poslanskega kluba.
7. Poročila posameznih delegatov.
8. Razprava in sprejem strankinega programa.
9. Razprava in sprejem strankinih statotov.
10. Volitev članov Glavnega odbora.

Zimski preroki iz knjige narave

Znaki, po katerih lahko že poleti ali jeseni naprej sklepamo, kakšna bo prihodnja zima, so naslednji:

Zgodnja zima se obeta: Če si mravlje v mesecu juliju grade svoja mravljišča višje, kakor navadno. Če odlete ptice-selilke že pred sv. Mihaelom. Če obdrži drevje svoje zeleno listje dalje, kakor običajno oziroma če že ovenelo listje dolgo časa noče odpasti.

Mila zima se napoveduje: Če so jeseni ptice še vedno slabotne. Če je izredno mnogo miši. Če je bilo suho, toda ne prevroče poletje. Če je bilo o sv. Mihaelu mnogo dežja. Če poleti ni bilo višavskega dima in če je bila viharna jesen. Če posamezna drevesa jeseni ponovno zacveto, medtem ko je želoda, oparnic, hmelja in šipka le malo.

Ostra zima bo: Če je bilo poletje zelo vroče in je bilo mnogo višavskega dima. Če so ptice jeseni tolste. Če je bilo ob sv. Martinu lepo vreme. Če je mno-

go želoda, hmelja, oparnic in šipka.

Dolgotrajno zimo je pričakovati: Če mravlje grade mravljišča višje, kakor navadno. Če je v oktobru še mnogo os in sršenov. Če se morajo v pozni jeseni naganjati ovce s silo zvečer v hlev in če si gozdne ptice iščejo hrane v bližini selišč.

Mnogo snega bomo dobili: Če je jeseni legalo mnogo megle. Če gnezdiyo miši globoko v žitu. Če zapade v začetku mraza drobna toča ali pa prav droben sneg. Če lisice pozimi lajajo. Če gori ogenj v peči s prasketanjem in če se vidi žerjavica izredno čista in svetla.

Hud mraz nastopi: Če je suh mraz in vendar ne zmrzuje. Če se ostri zrak ublaži in se pri tem veter obrne. Če trajni mraz nekajkrat popusti in je pri tem zrak temnejši ter medel. Enako tudi, če v mesecih decembru in januarju ni običajnega snega ter mraza, temveč je nasprotno v omenjenih mesecih vreme nenavadno milo.

Po svetu in domovini

VSEM UDELEŽENCEM KONGRESA!

Pravkar smo prejeli iz Zagreba obvestilo, da velja znižana vozina za posebni vlak od Zagreba v Beograd in obratno samo 100 Din za osebo. Oni, ki so nam že poslali po 120 Din, bodo dobili presežek 20 Din vrnjen med vožnjo v vlaku. Kdor od priglancev nam še ni poslal vozine, naj to nemudoma stori, ker mora biti denar v torek, dne 20. t. m. že v Zagrebu.

Generalni štabi Male antante imajo važno skupno konferenco te dni v Pragi.

Panevropska konferenca bo zasedala prihodnji teden na Dunaju.

Madžarska se pere. Madžarske oblasti so izdale uradno poročilo, da so že zaključile »preiskavo« glade teroristov, ki so se mudili na Madžarskem. V tem famoznem poročilu pravi, da na Madžarskem ni nobenega terorista več in da med raznimi sumljivimi osebami, ki jih je aretirala, ni nobene osebe, ki bi bila v kakršnikoli zvezi z marsejskim atentatom in njegovimi povzročitelji. — Pa ji ne bo nič pomagalo. Svet je svoje sodbe gotov.

Horthy bo odstopil? Francoski listi objavljajo iz Budimpešte vest, da krožijo v gotovih madžarskih političnih krogih glasovi, da bo regent Horthy v najbližji bodočnosti odstopil.

Obkoljena Bukarešta. V noči 14. t. m. je bila vsa Bukarešta v nekakem obsednem stanju. Poli-

cija in orožništvo sta ob sodelovanju vse romunske prestolniške vojske izvršila temeljito racijo med bukareškim prebivalstvom s posebnim ozirom na to, da je skrivaj pribežalo z Madžarskega večje število mednarodnih teroristov in zločincev. Ob tej priložnosti je bilo aretiranih večje število sumljivih oseb.

Nesreče na morju. Pred dnevi je divjal na morju ob severni japonski obali strahovit vihar, med katerim se je potopilo okrog 130 ribiških ladij s približno tisoč ribiči vred.

Nov upravnik dvora. Za vršilca dolžnosti upravnika dvora je bil z ukazom kraljevega namestništva imenovan polkovnik Jovan Leko.

Napredek železniškega prometa. Na mednarodni železniški konferenci v Bruslju, ki se je vršila pretekli teden, je bilo sklenjeno, da bodo odslej vozili tranzitni tovorni vlaki skozi Jugoslavijo z brzino, enako potniškemu vlakom.

Železniški delavci za izboljšanje položaja. V torek se je zglasila pri prometnem ministru inž. Kuzmanoviću mnogočlanska deputacija delavcev, nameščenih v železniških delavnicah in mu predložila obširno spomenico, vsebujočo vse najnujnejše zahteve in potrebe železniškega delavstva. G. minister je obljubil, da bo vse gradivo proučil in se v mejah možnosti zavzel za delavstvo.

Pogrešana turista. Pred tremi tedni sta odšla v Kamniške planine mlada ljubljanska turista Josip Jezeršek iz Šiške in Ema

Černičeva iz Streliške ulice, namenjena na večdnevno težko turo po raznih vrhovih. Do danes pa o obeh turistih ni sledu ne glasu. Bati se je, da sta se morda ponesrečila v snežnih viharjih, ki so v zadnjih dneh divjali v planinah.

Nenavadno lepo vreme vlada zadnje dni v vsej Hercegovini, dočim pada v Primorju dež in vlada ostra burja. Tudi pri nas imamo že nekaj dni skrajno slabo, deževno vreme.

Ljubljanski mestni uslužbeni so izvedli dvodnevno nabiralno akcijo za prireditve božičnice revnim otrokom. Njihova zbirka je preseгла znesek 50.000 Din.

Kakšno mast prodajajo v Bački? Oblasti so po zaslugi zdravniških krogov razkrile v vsej

gornji Bački naravnost neverjetne razmere. Cigani, ki žive tamkaj prosto na poljih pod šotori, so že dalje časa izkopavali zakopane crknjene prašiče in slanine pretapljali v mast. To mast so potem po zelo nizkih cenah prodajali trgovcem v Sombor in druga večja mesta, kjer so mast kupovali prebivalci kot najčistejšo, zdravo svinjsko mast. Ker pa je ciganom jelo primanjkovati crknjenih prašičev, so si pomagali tako, da so v zdrave svinjake ponoči metali kose mesa crknjenih prašičev, ki so ga zdrave živali seveda požrle, obolele in poginile. Tako so seveda vedno znova dobivali potrebno slanino za svoj dobičkanosni posel. Vsa afera je zavzela ogromen razmah. Preiskava se še nadaljuje.

Zanimivosti

Svetovna vojna v številkah. Po podatkih mednarodne statistike je sodelovalo v zadnji svetovni vojni v krvavem klanju na bojnih poljanah okrog 70 milijonov »ljudic«, od katerih se je po končani vojni vrnilo zdravih domov le okrog 34 milijonov. Na frontah je bilo ubitih 10 milijonov ljudi, tako da je plačal neposredno vojno vsak sedmi moški s svojim življenjem, vsak deseti pa se je vrnil po vojni domov pohabljen, slep ali brez kakega uda. Poleg tega je bilo ranjenih še 14 milijonov ljudi, ki pa so odnesli še kolikor toliko zdravo kožo brez težjih, vidnejših posledic. Nad 6 milijonov vojakov je bilo ujetih oziroma so izginili. Med izginulimi je treba šteti najmanj še kaka 2 milijona med mrtve, tako da bi znašala končna bilanca smrtnih žrtev v svetovni moriji okrog 12 milijonov. Vojna je trajala skupaj 1.550 dni, tako da prihaja na vsak dan povprečno po 7742 mrtvecev. Na frontah je vsako uro umrlo po 323 ljudi. Ranjenih je bilo vsak dan po 13.095 oseb ali po 545 na uro. Gmotna vojna škoda se ceni brez vseh posledic in človeških žrtev na 19.000 milijard dinarjev.

Kdaj je pes človeku nevaren? Le redki so poznavalci psov, ki vedo, kdaj je pes človeku nevaren. Če prihaja pes tujemu človeku lajajoč in z dvignjeno glavo nasproti, še to ni nobeno znamenje, da mu je sovražno. Zakaj, če bi bilo tako, bi držal pes v tem primeru glavo povsem drugače in ne bi izpostavljajl nevarnosti svojega nezavarovanega vratu. Če se pa pes človeku približuje renče s trdo iztegnjenim repom ter sklonjeno glavo, je položaj že precej nevarnejši. V takem primeru je še najpriporočljivejše, obstati mirno in nepremično na mestu ter tiščati roke k prsom. Kdor se tako ravna, bo le redkokdaj napaden od psa. Če se pa psu zoperstavimo s pretečimi kretanjami ali skušamo celo pobegniti, ga s tem razdražimo tako, da takoj preide v napad.

Japonski »oban«, ki tehta 120 gramov, je največji zlatnik na svetu.

Najstarejši koledar, ki še obstoja, je židovski. Obstoja namreč že od leta 3761. pred Kristusom.

Glavna vsakdanja človeška hrana ni kruh, kakor bi marsikdo prvi hip mislil, temveč riž, ki služi več kakor polovici vsega človeštva za edino prehrano.

Največ vojaštva na svetu ima sovjetska Rusija, največ vojnihi letal pa Francija.

Vsi zlatniki sveta bi imeli, po najnovjšem preračunanju, dovolj prostora za shrambo v srednje veliki sobi.

Najdaljši vodovod imajo v Los Angelesu. Meri skoraj 400 kilometrov.

Navada nalepljanja lepakov in drugih reklamnih tiskovin na zidove in plotove izvira iz Amerike, kjer so na ta način najprej delali reklamo za pivo v steklenicah.

Kitajski jezik pozna v pisavi kakih 30.000 različnih znakov. Ubogi šolarji!

V Ameriki pride letalo že na vsakih 3000 ljudi.

V Londonu ima 60.000 družin le po en stanovanjski prostor.

Tujski promet nam je prinesel lani milijardo dinarjev dohodkov.

Človeško srce bije povprečno sedemdesetkrat na minuto.

V židovskih rokah je 90 odstotkov vse svetovne trgovine s kožuhovino.

Četrtna umrljivosti na Grškem gre na račun jetike.

Muslimanov imamo v Jugoslaviji 1.594.000.

Največji zvon na svetu je v Moskvi in tehta »samo« 220 ton.

V 120 jezikih govorimo v Evropi.

Nekaj nad 70 stopinj pod ničlo je mraza na Severnem in Južnem tečaju.

V Parizu živi 22.000 ruskih, 17.000 italijanskih, 13.000 španskih, 17.000 nemških in 5300 madžarskih emigrantov.

Tona premoga da enako vročino oziroma toploto, kakor 4 sodčki rudninskega olja.

400 vagonov medu uvozijo vsako leto Angleži.

Možgani metulja imajo 80.000 živcev.

Londonski parlament ima tisoč sob in dvoran.

Vsak panj ima približno 15 tisoč čebel.

Bakreno rudo so kopali stari Egipčani že leta 3800 pred Kristusom.

Največji svetovni izumitelj Edison (1847 — 1931) je dal uradno patentirati 1200 svojih iznajdb.

V Ameriki izhaja 2300 dnevnikov.

Fašistična stranka v Italiji šteje okrog 850.000 črnosrajčnikov.

Ljubljanska policijska kronika je zabeležila letos že 24 tramvajskih nesreč.

Pečene podgane in gnila jajca jedo kot posebno slaščico na južnem Kitajskem.

Največji most na svetu je v južni Afriki in meri 3600 m. Gradili so ga 3 in pol leta.

Tisoč metrov pod morjem sta bila pred kratkim blizu Bermudskih otokov dva ameriška učenjaka.

Prihodnja svetovna razstava bo leta 1937. v Parizu.

Praktični nasveti

Črve v cvetličnih lončkih preženeš, če zalivaš cvetice z vodo, v kateri si kuhal drobno razrezan divji kostanj.

Črvi se ne zarede v siru, če položiš obenj šentjanžveve rože.

Plesnoba. V kraj, kjer rado plesni, postavi posodo z negašenim apnom.

Aluminijasta posoda se snaži najbolje s kašo, napravljeno iz zmesi bukovega oglja in lanenega olja.

Star kruh osvežiš, če ga držiš kratek čas nad soparo vrelega kropa.

Podgane preženeš iz hleva, kleti, shrambe in drugod, če jim nasuješ v luknjo smole ali saj, nato pa jo zamažiš s stolčnim steklom in zamažeš s cementom.

Plesnjive čevlje okračaj s suho ščetko in jih natri s terpentinovim oljem.

Preveč razgreta pečica se naglo nekoliko shladi, če postaviš na njo skledo mrzle vode.

Prismojeno mleko izgubi neprijetni duh in okus, če mu takoj dodaš nekaj zrn soli.

Glavnike in ščetke za lase izpiraj v salmijakovi razredčini, ki odstranjuje vso maščobo.

Plesnoba v perilu odpraviš, če raztopiš v pol litra kropa žlico soli, dodaš čajno žličko salmijaka in nato izpereš perilo v tej tekočini. Perilo posuši nato na zraku, toda ne na solncu.

Mastni madeži se spravijo iz papirja ali pergamenta z žgano magnezijo.

Perilo pozimi ne zmrzne, če domešaš zadnji vodi nekaj pesti soli.

Zabasani živini daj glavico česnja.

Vedi, da je sol prva pomoč, če kdo bruha kri.

Če se ti kolca, vlij na košček sladkorja malo kisa in to použij. Če si se prestrašil, izpij nekaj požirkov osladkane vode.

Domisleki . . .

Bodoča socialna slika: Roboti protestirajo radi nečloveškega postopanja človeštva.

Nekoč je bila ljubezen najmočnejša človeška medsebojna vez. Dandanes pa jo običajno nadomešča človeška — mrznja.

Zadnje upanje vseh narodov: Ukinitve vseh dragih, brezplodnih mednarodnih konferenc.

Pri nas imamo tudi trošarinu na kis. Pa menda vendar ne delajo naši davkoplačevalci zato tako kislih obrazov?!

Marsikdo misli, da pelje on nevesto pred oltar; v resnici ga pa vleče ona.

Ženska najraje zardi takrat, ko je od zavisti kar — zelena.

Najhitreje se naučiš modernih plesov, če v kopalni obleki prevrneš čebelnjak.

Poravnajte naročnino takoj, ker bomo sicer primorani nerednim plačnikom ustaviti list! List je odvisen le od naročnika!